

Број: 01-358/11

Бијељина, 15.04.2010. године

ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ ЈП „ЕКО-ДЕП“ ЗА 2010. СА ПРОГРАМОМ РАДА ЗА 2011. ГОДИНУ

Бијељина, Април 2010. године

САДРЖАЈ:

<i>I – УВОД</i>	3
<i>II – РАД ОРГАНА УПРАВЉАЊА ЈАВНИМ ПРЕДУЗЕЋЕМ</i>	5
1. Скупштина предузећа.....	5
2. Надзорни одбор предузећа.....	5
3. Управа предузећа.....	6
4. Екстерни ревизор	6
<i>III – ОРГАНИЗАЦИЈА ПРЕДУЗЕЋА И ЗАПОСЛЕНОСТ</i>	9
<i>IV – ОСТВАРИВАЊЕ РЕГИСТРОВАНИХ ДЈЕЛАТНОСТИ</i>	10
Еколошке претпоставке за рад предузећа и заштиту животне средине.....	13
<i>V – ФИНАНСИЈСКО ПОСЛОВАЊЕ</i>	14
<i>VI – ИЗЛОЖЕНОСТ ПРЕДУЗЕЋА ЦЈЕНОВНОМ, КРЕДИТНОМ, ТРЖИШНОМ, ВАЛУТНОМ, РИЗИКУ ЛИКВИДНОСТИ И ДРУГИМ РИЗИЦИМА</i>	19
<i>VII – ЗАКЉУЧАК</i>	21
ПРОГРАМ РАДА ЗА 2011. ГОДИНУ	22
УВОД.....	22
1. Унапређење интегралног управљања чврстим комуналним отпадом на подручју регије Бијељина.....	25
2. Редовне активности у обављању основне дјелатности предузећа уз унапређење постојећег начина третмана отпада	26
3. Успостављање самоодрживог пословања ЈП „Еко-Деп“	28
4. Проналажење могућности за продужетак вијека трајања регионалне санитарне депоније „Бријесница“ уз разматрање могућности увођења нових технологија у процес збрињавања чврстог комуналног отпада.....	31

I – УВОД

1. Оснивање предузећа

Процес рјешавања проблема управљања чврстим комуналним отпадом започет на подручју већих урбаних средина у БиХ 2002. године, док је стратегија управљања урађена 2000. године и њену израду је финансирала Европска Унија. Главни циљеви стратегије су: потпуни обухват прикупљања отпада, изградња регионалних депонија и затварања и рехабилитација дивљих депонија. У складу са стратегијом и њеним препорукама, Влада Републике Српске се укључила у координацију и финансирања изградње регионалних депонија, чиме се остварује пунија регионална сарадња сусједних општина.

Цјелокупна област заштите животне средине, активности прикупљања и депоновања отпада, поступци издавања еколошких дозвола и контрола спровођења регулативе је законски регулисана и уређена у Републици Српској и БиХ, а у примјени су Директиве Европске уније о отпаду, опасном отпаду, надзору и контроли опасног отпада у прекограничном промету, депонијама отпада, спаљивању опасног отпада, и др.

Ако свему томе додамо и стање дивљих одлагалишта отпада, загађење земљишта, воде, ваздуха и читаве животне средине, намеће се закључак да је изградња регионалне депоније прије свега потреба, нужност и обавеза.

Прва фаза изградње регионалне санитарне депоније „Бријесница“ у Бијељини завршена је и званично пуштена у рад 03.12.2009. године, а предузеће је почело да обавља регистровану дјелатност пријема и збрињавања чврстог комуналног отпада 01.01.2010. године.

Иницијатива за оснивање регионалне депоније у Бијељини покренута је 2002. године у циљу стварања институционалних услова за реализацију задатака из Стратегије управљања чврстим отпадом у БиХ, ради обезбјеђења услова депоновања комуналног отпада. За реализацију су понуђена средства Свјетске банке, која су намјенски обезбијеђена.

Ради реализације Пројекта општине Бијељина, Угљевик, Лопаре, Челић и Теочак су закључиле Споразум о оснивању Међуопштинског вијећа за изградњу регионалне депоније. На Споразум је добијена сагласност Министарства за урбанизам, стамбено-комуналне дјелатности, грађевинарство и екологију Републике Српске.

На основу Споразума од 22.08.2002. године потписан је Уговор: број: 02-370 од 15.03.2005. године о оснивању јавног предузећа. Након уговора о оснивању јавног предузећа потписан је анекс уговора о оснивању број: 02-585/07 од 19.06.2007. године којим је дефинисана организација и дјелатност предузећа.

Јавно предузеће Регионална депонија “ЕКО-ДЕП” Бијељина, Ул. Милоша Црњанског 38, основано је на основу Уговора о оснивању број: 02-370-153/05 од 16.03.2005. године са циљем изградње и управљања регионалном депонијом у Бијељини.

Оснивачи јавног предузећа су:

1. Скупштина општине Бијељина
2. Скупштина општине Угљевик
3. Скупштина општине Лопаре
4. Опћинско вијеће Челић
5. Опћинско вијеће Теочак.

Предузеће је уписано у судски регистар Основног суда у Бијељини, број Фи-212/05 дана 09.05.2005. године (уложак 1-5864), као *ЈП Регионална депонија “ЕКО-ДЕП” Бијељина*. Након првог уписа предузеће је вршило одређене измјене и допуне регистрације: промјене сједишта, промјена статуса одговорног лица овлашћеног за заступање предузећа (директора) и проширење дјелатности.

II – РАД ОРГАНА УПРАВЉАЊА ЈАВНИМ ПРЕДУЗЕЋЕМ

Статутом предузећа је прописано да су органи предузећа:

- Скупштина предузећа, као орган управљања
- Надзорни одбор предузећа, као орган надзора и
- Управа предузећа, као орган руковођења.

1. Скупштина предузећа

У протеклој 2010. години Скупштина предузећа је одржала 5 сједница и једну конститутивну, на којима су усвојене или донешене следеће одлуке:

- Одлука о усвајању извјештаја о пословању за првих шест мјесеци;
- Одлука о усвајању финансијског обрачуна за 2009.годину;
- Одлука о усвајању извјештаја о ревизији финансијских извјештаја за 2009.годину;
- Одлука о усвајању извјештаја о ревизији јавних набавки за 2009.годину;
- Одлука о усвајању програма рада за 2010.годину;
- Расписивање јавног конкурса за избор и именовање чланова Надзорног одбора
- Одлука о утврђивању услова и критерија за избор чланова Надзорног одбора;
- Одлука о именовању комисије за избор чланова Надзорног одбора;
- Одлука о именовању чланова Надзорног одбора.

Скупштина је редовно одржавала сједнице и у свом раду испољила висок степен одговорности за доношење свих одлука битних за рад и функционисање предузећа.

2. Надзорни одбор предузећа

У протеклој 2010. години Надзорни одбор предузећа је одржао 9 сједница и једну конститутивну, на којима су усвојене или донешене следеће одлуке и сачинио следеће правилнике:

Одлуке:

- Одлука о расписивању конкурса за именовање директора предузећа;
- Одлука о именовању комисије за избор директора предузећа;
- Одлука о именовању директора предузећа;
- Одлука о усвајању периодичног обрачуна за првих шест мјесеци;
- Одлука о усвајању извјештаја о ревизији финансијских извјештаја;
- Одлука о извршеним набавкама за првих шест мјесеци;
- Одлука о усвајању извјештаја о ревизији јавних набавки за првих шест мјесеци;
- Одлука о усвајању анализе пословања предузећа од 01.01.-31.12.2010.године.
- Одлуке о сагласности директора за потпис и овјеру разних Уговора- Наручбеница (у складу са извршеним набавкама).

Правилници:

- Правилник о рачуноводству и ревизији,
- Правилник о канцеларијском и архивском пословању,

- Правилник о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза,
- Макроорганизацији предузећа, Правилник о организацији и систематизацији радних мјеста са описом радних мјеста у предузећу,

За све правилнике су усвојене одговарајуће одлуке.

Надзорни одбор предузећа је редовно одржавао сједнице. Сједницама су се редовно одазивали сви чланови. Надзорни одбор је у свом раду испољила висок степен одговорности за доношење свих одлука битних за рад и функционисање предузећа.

3. Управа предузећа

Управу предузећа чини Директор предузећа. Директор предузећа редовно је подносио извјештаје о раду, програме рада за наредну, као и извјештаје о реализацији програма рада за сваку претходну пословну годину. Директор је између осталог предлагао смјернице о набавци за пословну годину, водио рачуна о законитости у раду свих служби предузећа, водио рачуна о благовременом доношењу Правилника о организацији и систематизацији радних мјеста у предузећу и о његовој адекватној попуњености. Изузев напред наведеног, старао се о доношењу плана пословања предузећа за пословну годину, са посебним акцентом на остваривању планираних прихода и расхода у предузећу.

4. Екстерни ревизор

Предузеће спада у категорију малих предузећа, а да би се могла ефикасно вршити контрола и надзор у пословању предузећа, извршен је избор екстерног ревизора тендерском процедуром. Са екстерним ревизором је склопљен уговор на годину дана и екстерни ревизор је извршио:

- Ревизију у складу са позитивним законским прописима из области рачуноводства и ревизије.
- Ревизију финансијских извјештаја.
- Ревизију финансијског пословања, са посебним освртом на функционисање система интерне контроле.
- Ревизију јавних набавки са оцјеном функционисања система интерних контрола.
- Ревизију процедура годишње инвентуре.

Ревизорски извјештаји су упућени Скупштини предузећа уз давање мишљења о примјени рачуноводствених стандарда и других законских прописа из области финансија. Овакав рад екстерне ревизије је надопуњавао одсуство одјељења интерне ревизије у предузећу.

Екстерни ревизор је редовно достављао Надзорном одбору извјештаје са мишљењем о извршеним ревизијама финансија и ревизијама јавне набавке.

Мишљење ревизора о ревизији финансијских извјештаја је следеће:

„1. Извршили смо ревизију рачуноводствених извјештаја ЈП "ЕКО-ДЕП" Бијељина са стањем на дан 31.12.2010. године, и то: Биланса стања, Биланса успјеха, Извјештаја о промјенама на капиталу и Биланса токова готовине. Руководство предузећа је одговорно за састављање и садржину рачуноводствених извјештаја, приказаних на странама 2, 3, 4 и 5. Наша одговорност

је да, на основу извршене ревизије, изразимо мишљење о објективности и истинитости стања имовине, капитала и обавеза, као и резултата пословања и да ли су при њиховој изради поштовани рачуноводствени стандарди.

2. Ревизију смо обавили у складу са Законом о рачуноводству и ревизији Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" број: 36/09), Правилником о ревизији ("Службени гласник Републике Српске" број: 120/2006), Законом о рачуноводству и ревизији БиХ ("Службени гласник БиХ," број: 42/04) и Међународним стандардима ревизије. Међународни стандарди захтијевају да се ревизија планира и изврши на начин, који омогућава да се, у разложној мјери увјеримо да рачуноводствени извјештаји не садрже погрешне информације од материјалног значаја. Ревизија укључује испитивање доказа, на бази провјере путем узорака, којима се поткрепљују информације објелодањене у рачуноводственим извјештајима. Ревизија такође обухвата и оцјену примјењених рачуноводствених начела и вредновање значајних процјена, које је извршило руководство, као и општу процјену презентације рачуноводствених извјештаја. Сматрамо да ревизија, коју смо обавили обезбјеђује солидну основу за изражавање нашег мишљења.

3. Полазећи од обављене ревизије мишљења смо да рачуноводствени извјештаји објективно и истинито по свим елементима приказује стање имовине, капитала и обавеза предузећа на дан 31. децембра 2010. године као и резултате пословања за 2010. годину, у складу са прописима о рачуноводству и Међународним рачуноводственим стандардима, на начин описан у напоменама уз рачуноводствене извјештаје.

4. Сагласно изнесеном, овлашћени ревизор изражава позитивно мишљење без резерви.“

Мишљење ревизора о ревизији јавних набавки је следеће:

„На основу проведене ревизије и извршеног увида у процедуре набавке и евиденција у праћењу трансакција са набавкама може се закључити:

- да је предузеће провело прописане процедуре набавке у складу са законском регулативом
- да је обезбјеђена пуна координација са представницима Свјетске банке и да су добивене претходне сагласности за упућене позиве и избор добављача
- да је устројен систем интерне контроле у провођењу набавки, праћењу, архивирању и евидентирању трансакција везаних за набавке
- да је Надзорни одбор усвојио детаљан план набавке и да је тиме утврђен обим набавки путем додјеле уговора испод домаћих вриједносних разреда (и те набавке су обављене у складу члана 45 тачка 2 и члана 47. Закона о јавним набавкама).
- Остварена је укупна вриједност набавки у износу од 439.459 КМ (примљене фактуре) од чега је 47.37% набавки извршено путем отвореног поступка (оглашавањем), 18.86% путем конкурентских захтјева и 33.77% путем директног споразума уз претходно прикупљање понуде од потенцијалних добављача.
- Набавке путем директног споразума без тражења претходне понуде износе 62.553 КМ, односно 14.23% укупних набавки и односе се на набавку воде, електричне енергије, телефонских услуга и претплата гласника и часописа.

*На основу проведене ревизије извршеним прегледом цјелокупне документације и праћењем трансакција везаних за јавне набавке овлаштени ревизор даје **позитивно мишљење за проведене процедуре јавних набавки и поштивање законске регулативе за реализацију истих, уз оцјену да је обезбијеђено адекватно функционисање система интерне контроле.***“

III – ОРГАНИЗАЦИЈА ПРЕДУЗЕЋА И ЗАПОСЛЕНОСТ

У складу са Законом о предузећима РС, Законом о јавним предузећима РС, Статутом ЈП „Еко-Деп“ Бијељина, Одлуком о утврђивању макроорганизације ЈП и Правилником о организацији и систематизацији радних мјеста у предузећу, ЈП „Еко-Деп“ је организовано на следећи начин:

Органи предузећа су:

- (1) Скупштина предузећа,
- (2) Надзорни одбор предузећа,
- (3) Управа предузећа.

1. Скупштину предузећа броји 5 чланова: по један члан испред сваке општине оснивача.
2. Надзорни одбор предузећа броји 5 чланова: по један члан испред сваке општине оснивача.
3. Управу предузећа чини:
 - Директор предузећа,
 - Извршни директор за техничке послове,
 - Извршни директор за економске, правне и опште послове.

Према Правилнику о организацији и систематизацији радних мјеста у оквиру предузећа формиране су двије службе:

- Служба за техничке послове, планирање и инвестиције, и
- Служба за економске, правне и опште послове.

Анализирајући старосну структуру запослених на дан: 31.12.2010. године, долази се до закључка да већину чине запослени старости у просијеку 42 године. Релативно средња старосна структура има за последицу занемарљив број кориштења дана боловања, а такође су изразито ријетке повреде на раду, те је и продуктивност запослених на високом нивоу. У ЈП „Еко-Деп“ од укупног броја запослених, 4 су жене и 16 мушкараца.

Структура запослених по стручној спреми	Број запослених
И степен-НК	1
ИИ степен-ПК	-
ИИИ степен-КВ	5
ИВ степен-ССС	2
В степен-ВКВ	1
ВИ степен-ВШС	5
ВИИ степен-ВСС	5
ВИИ степен-Мастер	1
Укупно:	20

Старосна структура запослених	Број запослених
18-25	1
25-30	4
30-35	2
35-40	3
40-45	3
45-50	2
50-55	1
55-60	3
60-65	1
65-70	-
Укупно:	20

IV – ОСТВАРИВАЊЕ РЕГИСТРОВАНИХ ДЈЕЛАТНОСТИ

Предузеће је почело обављати своју основну дјелатност у моменту преузимања управљања старом депонијом, којом је до тог тренутка управљао “Комуналац” ад Бијељина заједно са осталим дјелатностима јавне хигијене.

Истовремено је извршен пријем одређеног броја радника за обезбјеђење цјелокупне локације и контроле пријема отпада. Радници који су примљени су углавном из мјесних заједница које гравитирају депонији. Почетком рада од депоније је формирана посебна радна јединица, ради праћења трошкова обављања пријема и депоновања отпада.

Дјелатност предузећа је одређена Статутом предузећа (члан 9.) и у истовјетном тексту регистрована код Основног суда. Дјелатност предузећа је:

- уклањање отпадних вода, санитарне и сличне дјелатности
- прикупљање и обрада осталог отпада
- санитарне и друге дјелатности
- рециклажа металних отпадака и остатака
- рециклажа неметалних отпадака и остатака
- производња гаса.

Рјешењем Основног суда у Бијељини број: 080-0-Рег-07-000 831 од 25. децембра 2007. године регистровано је проширење дјелатности и то:

- прикупљање и обрада отпадних вода
- изнајмљивање опреме за рушење
- трговина на велико отпаcima
- производња електричне енергије из других извора
- дистрибуција и продаја електричне енергије
- техничка испитивања и анализе
- превоз робе у друмском саобраћају и
- спољнотрговинска дјелатност у оквиру регистроване дјелатности.

Претежна дјелатност је: *90.020 – Прикупљање и обрада осталог отпада.*

Матични број предузећа је: 01991388. ЈИБ: 44002206230008; ПИБ 402206230008 (за ПДВ обвезника) и обављање спољнотрговинске дјелатности. Регистровану дјелатност Предузећа обавља 20 радника (1 приправник) различитих профила и занимања.

Ради обављања регистроване дјелатности, предузеће је извршило одређена инвестициона улагања којима је заокружена Прва фаза изградње регионалне санитарне депоније и створена једна заокружена технолошка цјелина. У ту сврху урађени су следећи инвестициони радови:

- Изграђена је ограда око депоније,
- Изграђен је цјевовод питке воде за цјелокупну локацију депоније,
- Урађена је нисконапонска мрежа и трафо станица на депонији,
- Уграђена електронска вага са цјелокупно улазно-излазном зоном,
- Изграђене су двије од укупно четири пројектоване санитарне ћелије, са одговарајућим саобраћајницама,

- Изграђен је егализациони базен за прикупљање и рециклажу процједних вода са депоније,
- Изграђен је цјевоводни систем за рецикулацију процједних вода,
- Изграђени су ободни канали за прикупљање отпадних површинских вода са локације депоније,
- Уграђено је постројење за аутоматско прање и дезинфекцију точкова и доњег построја возила при уласку и изласку возила,
- Изграђена је зграда за смјештај радника и механизације депоније,
- Изграђена је хидрантска и противпожарна мрежа за депонију и
- Изграђен је зелени појас око депоније у смјеру града.

Све наведене инвестиције урађене су у складу са Пројектом за извођење за регионалну санитарну депонију „Бријесница“ у Бијељини.

За могућност обављања основне дјелатности набављена је следећа опрема:

- Компактор за смањење запремине отпада,
- Булдозер за разгртање отпада,
- Камион кипер,
- Комбиновани скип,
- Трактор са прикључцима,
- Цистерна за гориво и цистерна за воду и
- Остала опрема за обављање дјелатности.

Поред техничких предуслова за обављање дјелатности, предузеће је извршило израду Студије утицаја на животну средину, које документе је одобрило ресорно Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске. Треба напоменути да је Предузеће на вријеме обезбједило грађевинску дозволу, а благовремено су прибављене и еколошка дозвола и дозвола за управљање отпадом.

Прибављање наведених аката је предуслов за обављање регистроване дјелатности. Урађени су и други послови који проистичу из Закона о раду, Закона о заштити на раду и Закона о заштити од пожара.

Предузеће је технички и кадровски у потпуности оспособљено за обављање дјелатности, тако да је у 2010. години на депонију „Бријесница“ запримљено око 39.000 тона свих врста отпада. Довезени фекални и клаонички отпад се одлагао на несанитарни дио депоније.

У току 2010 године радило се на побољшању организације рада и начина пријема чврстог комуналног отпада гдје су основне активности биле усмјерене на редовну едукацију радника на пријему и депоновању отпада, редовну контролу отпада приликом пријема и депоновања, планско запуњавање старе депоније са отпадом, одржавања постојећих и изградње нових интерних саобраћајница, редовну прекривку отпада са инертним материјалом у складу са могућностима и временским приликама и редовно одржавање средстава рада, објеката и цјелокупног простора који припада депонији унутар и ван ограде.

Контрола пријема отпада на депонији је сложен и одговоран посао због опасности уласка на депонију отпада који по свом саставу спадају у опасне или се као такви не примају на депонију чврстог комуналног отпада него на друге одговарајуће депоније. Контролу отпада на депонији врше сви радници запослени на пријему и депоновању отпада. Прва тачка прегледа је улазна

капија депоније гдје се после узимања изјаве о поријеклу и врсти отпада од возача или имаоца отпада визуелно прегледа отпад и са детектором провјерава да ли је отпад радиоактиван. Друга тачка контроле отпада је мјесто депоновања, на коме се после истовара прегледа отпад. Уколико је отпад у складу са изјавом коју је ималац дао на улазу у депонију, контролор му исту овјерава и шаље га на улазно излазну зону. У сличају када се открије да отпад не припада групи која може да се одложи на депонији, исти се не прима, а уколико је опасни отпад обавјештавају се надлежни органи о постојању истог.

	Чврсти комунални отпад (т)	Ауто гуме свих врста (т)	Клонички отпад (т)	Отпадне воде (т)	Мјешани грађевински шут (т)	Индустријски отпад и талог сапунице (т)	УКУПНО (т)
Бијељина	29.745.773	61.180	543.930	4.907.375	74.440	0	35.333.698
Лопаре	834.760	0	0	0	0	0	834.760
Угљевик	1.544.730	0	0	0	0	0	1.544.730
Теочак	0	0	0	0	0	0	0
Челић	0	0	0	0	0	0	0
Брчко	0	0	0	0	0	1.603.090	1.603.090
УКУПНО	32.125.263	61.180	543.930	4.907.375	74.440	1.603.090	39.316.278

Од укупно запримљене количине отпада у 2010. години највећи дио отпада потиче са територије општине Бијељина: око 90%, затим око 2 % са територије општине Лопаре, општине Угљевик око 4%, општине Брчко око 4% док, општине оснивачи предузећа из Федерације БиХ у 2010. години нису довозиле отпад. Највеће количине отпада на депонију довозе предузећа која су регистрована као организовани сакупљачи и имају потписане уговоре са ЈП „Еко-Деп“ о депоновању отпада. На територији Општине Бијељина постоје четири таква предузећа. Поред наведених предузећа отпад довозе и остала правна и физичка лица.

У складу са одлуком надлежног комуналног одјељења Административне службе општине Бијељина, клонички и фекални отпад се привремено одлажу на старом одлагалишту, до коначног рјешења овог проблема. На санитарну депонију се прима искључиво комунални безопасни отпад, у складу са дозволом за управљање отпадом.

У циљу планског запуњавања и коначног затварања несанитарне депоније извршена су геодетска снимања и израда елабората са постојећим и коначним изгледом депоније. Елаборат ће се примјењивати приликом прекривања депоније до коначног затварања.

За редовно прекривање депонованог отпада са инертним материјалом у току 2010. године утрошено је око 18000 м³ земље којом је слојем дебљине од 30-40 цм прекривен већи дио старог сметлишта.

У оквиру радова за одржавање постојећих и изградњу нових саобраћајница на депонији у 2010. години утрошено је око 250 м³ шљунка и око 500 м³ грађевинског шута. Вршено је и редовно

одржавање прилазног пута у смислу грејдерисања, насипања, разгртања и ваљања подлоге пута гдје је утрошено око 400 м³ шљунка.

У оквиру одражавања укупне површине депоније вршено је редовно кошење траве, сјеча младог растиња унутар и ван оgrade у ширини 3м, редовно поливање дијела саобраћајнице у љетњем периоду у циљу спречавања појаве прашине, заливање засада дрвећа зеленог појаса, довоз и планирање слоја хумуса на површинама око улазне зоне са засијавњем истих травом.

За безбједан и сигуран рад на санитарној депонији Бријесница врши се од стране овлашћених кућа радовна годишња контрола воде за пиће, дератизација, дезинфекција и дезинсекција у радним и помоћним просторијама. Због специфичних услова који владају на депонији гдје долази до брзог размножавања глодара, инсеката и разних бакцила, дератизација је обављана два пута годишње, а дезинфекција и дезинсекција и више пута у току године у зависности о годишњег доба и временских услова.

На основу плана и програма обуке запослених из области заштите од пожара извршена је обука и провјера знања са изворима опасности по избијању пожара и начин приступа евентуалног гашења пожара.

Еколошке претпоставке за рад предузећа и заштиту животне средине

Током реализације пројекта строго се водило рачуна о примјени закона и прописа из области екологије и Директива ЕУ које се односе на заштиту животне средине. Ради тога су израђене три групе кључних документа, како слиједи:

1. Студија утицаја на животну средину санитарне депоније “Бријесница” (одобрена од стране Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију РС),
2. Еколошке дозволе (издате од Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију РС),
3. Дозвола за управљање отпадом за ЈП “Еко-Деп” Бијељина.

Према поменутиим документима наложене су мјере заштите земљишта, подземних и површинских вода, заштита флоре, фауне и екосистема, климе ваздуха, културног наслеђа и археолошких налазишта.

Ради заштите земљишта, изграђених објеката и животне средине врши се стални мониторинг оцједних, површинских и подземних вода, квалитета ваздуха, депонијског гаса, таложења, контрола запремине и састава долазећег отпада и материјала из земље.

Еколошке претпоставке за функционисање предузећа су засноване на извршеном мониторингу животне средине, која се проводи у вријеме обављања дјелатности, током периода затварања депоније, као и након њеног коначног затварања дуги низ година.

V – ФИНАНСИЈСКО ПОСЛОВАЊЕ

У 2010. години предузеће је пословало у складу са законским прописима, Међународним рачуноводственим стандардима и рачуноводственим стандардима финансијског извјештавања. У овом поглављу, у наставку, дати су подаци из годишњег финансијског извјештаја.

Структура укупног прихода за период 01.01.-31.12.2010. год.

Пословни приходи	1.072.455 KM
Финансијски приходи	464 KM
Остали приходи	22 KM
Укупни приходи	1.072.941 KM

Пословни приходи предузећа су 1.072.455 KM од чега је већи дио по основу прихода од регистроване дјелатности (748.354 KM од депоновања отпада). Повећање прихода у односу на претходни период је одраз повећања цијена. Пословни приход још чини приходи од суфинансирања и кофинансирања кредита (оприходовање по одлуци НО, а у складу са Супсидијарним споразумом, одлукама Владе и Правилником о рачуноводству).

Финансијске приходе Предузећа чине само дозначене камате на жиро рачуне. Укупан износ од камата на депозит, по свим пословним рачунима, је 464 KM. Осталих финансијских прихода није било.

Остали приходи износе 22 KM и то је разлика између процијењене и књиговодствене вриједности искњижене старе шкоде која је замијењена по систему старо за ново.

Структура укупних расхода за период 01.01.-31.12.2010. год.

Пословни расходи	1.004.553 KM
Финансијске расходи	58.774 KM
Остале расходе	5.429 KM
Укупни расходи	1.068.756 KM

Укупни пословни расходи предузећа су 1.004.553 KM а чине их следеће:

- трошкови материјала	82.643 KM,
- трошкови зарада и накнада	443.970 KM,
- трошкови произ.услуга (птт, телефон,оглашавање и сл.)	111.831 KM,
- трошкови амортизације	297.400 KM,
- трошкови пореза,доприноса и такси по обрачуна	2.175 KM,
- остали трошкови	66.534 KM.

Трошкови материјала су остварени утрошак горива и мазива за набављене радне машине и помоћну механизацију, фактурисана електрична енергија за потребе депоније, трошкови материјала за прекривку отпада, опреме ЗНР и остали режијски материјал. Трошкови зарада и

накнада подразумевају остварене плате, исплата осталих накнада исплаћене у складу са Законом о раду и Колективним уговором, као и накнаде члановима НО, Скупштине и разних комисија, уговори о дјелу, превоз, дневнице и сл. Трошкови производних услуга обухватају: ПТТ трошкове, трошкове телефона, комуналне услуге, услуге оглашавања, трошкови паркинга у мјесту пословања и сл. Амортизација која је обрачуната на дан 31.12.2010. године. Под осталим трошковима узети су у обзир: трошкови платног промета, разне таксе, одржавање књиговодственог програма, претплате за стручну литературу, семинари, репрезентација и др. Сви трошкови су књижени на основу приспјеле документације која је претходно формално и рачунски преконтролисана и ликвидирана.

Финансијске расходе чине сервисни трошкови и комисиона провизија који су уговорени по Супсидијарном споразуму и обрачунавају се два пута годишње и то са 15.04. и 15.10. сваке године, а плаћају се по достављању обрачуна истих од стране Министарства финансија. Ти трошкови су по основу обрачуна од стране Министарства за овај период износила 58.774 КМ и исти су плаћени у обрачунском периоду.

Остале расходе чини отпис дијела дуга предузећу Екоком Лопаре по одлуци Надзорног одбора бр. 07-31/10 од 30.03.2010.год.у износу од 3.604 КМ и расходи по основу отписа 1.825 КМ.

Структура финансијског резултата

Пословни добитак/губитак	67.902 КМ
Финансијски добитак/губитак	-58.310 КМ
Добитак/губитак по основу осталих прихода и расхода	-5.407 КМ
Укупан бруто резултат	4.185 КМ
Обрачун пореза на добит	3.664 КМ
Укупан нето добитак периода	521 КМ

Бруто добит предузећа за овај период је 4.185 КМ. Образац 1101- пореска пријава за порез на добит је предат надлежној институцији у законском року и плаћен је обрачунати порез у износу 3.664 КМ. Нето добит предузећа за период 01.01.- 31.12.2010. год. износи 521 КМ.

Структура пословне имовине на дан 31.12.2010.год.

Пословна предузећа:

Стална имовина	7.365.288 КМ
Текућа имовина	302.582 КМ
Укупна имовина	7.667.870 КМ

Сталну имовину предузећа чини следеће:

- грађевински објекти (послије обрачуна амортизације)	5.929.035 КМ
- постројења и опрема (послије обрачуна амортизације)	1.432.366 КМ
- ОС у припреми	3.887 КМ
Укупно:	7.365.288 КМ

Све започете инвестиције су завршене крајем октобра 2009. год и тим је завршена прва фаза изградње санитарне депоније. Технички пријем грађевинских објеката са комплетном опремом

обављен је у новембру 2009.год. од стране комисије коју је именovala ЈП „Дирекција за изградњу и развој града“ Бијељина по рјешењу ТП-159/09. Након тога формирана је интерна комисија која је по записнику о пријему основних средстава исте ставила у употребу. С обзиром да су објекти велике вриједности дошло је до значајног повећања сталне имовине у односу на претходну годину.

У периоду од 01.01.-31.12.2010. год. предузеће је извршило набавку комбиноване машине СКИП КОМАТСУ WB93P вриједности 116.500,00 КМ, није било других већих набавки основних средстава. Сва средства евидентирана су по набавној вриједности и на њих се обрачунава амортизација линеарном методом, током процијењеног вијека кориштења средства. Укупна амортизација за период 01.01.-31.12.2010. год. је 297.400 КМ (до 31.12. 2009. год. износ амортизације је 220.023 КМ).

У евиденцији, на основним средствима у припреми, остали су:

- фискални штампач који је набављен за малопродајни модул, али је дефискализован јер је накнадно објављено да предузећа која врше услуге припадају групи veleпродајног модула, па смо били принуђени набавити нови штампач, а већ набављени нисмо могли вратити сервису,
- четири контејнера која нису распоређена по општинама, него ће послужити за замјену оштећених контејнера.

Текућа имовина састоји се од следећег :

Стање залиха	8.569 КМ
Потраживања од купаца	60.699 КМ
Друга потраживања	2.916 КМ
Готовина на дан 31.12.2010. год.	229.407 КМ
Активна временска разграничења	991 КМ
Укупна текућа имовина	302.582 КМ

Стање залиха обухватају стање неутрошеног горива, алат и ситан инвентар чији је вијек трајања краћи од годину дана и опреме ЗНР која није дата на употребу корисницима исте. Потраживања од купаца на дан 31.12.2010. год. су у износу 60.699 КМ, с тим да се мора нагласити да су то рачуни из децембра и за већину није истекла валута плаћања на дан обрачуна. Друга потраживања чине потраживања од фонда за здравствено осигурање за рефундацију боловања из 2008. год. и за исти имамо потписан ИОС. Активна временска разграничења се односе на потраживања по основу закљученог уговора о финансирању дијела личних примања приправника од стране Фонда за запошљавање (нису пребачена средства за новембар и децембар). Готовину чине готовина на жиро рачунима код пословних банака као и готовина затечена у благајни на дан билансирања.

Структура укупног капитала на дан 31.12.2010. год.

Структуру капитала предузећа чине:

Оснивачки капитал	20.000 КМ
Формиране резерве из расподјеле добити	3.905 КМ
Нераспоређена добит из ранијих година	10.664 КМ

Нераспоређена добит текуће године	521 KM
Укупан капитал	35.090 KM

Основни капитал је 20.000,00 KM по Уговору о оснивању бр. 02-370-1536/05 који су оснивачи уплатили на жиро рачун предузећа и није било промјене у структури капитала од тада. Досадашња пракса је да се одлуком Скупштине предузећа годишња нето добит распоређује на резерве у складу са Статутом предузећа и закључком СО Бијељина (2% укупне годишње добити за заштитни појас), а дио остаје на нераспоређеној добити.

Структура обавеза предузећа на да 31.12.2010. год.

Укупне обавезе предузећа су:

Дугорочни кредити	6.598.809 KM
Дио дугорочног кредита који доспјева за отплату до 31.12.2011.	213.356 KM
Обавезе према добављачима	4.146 KM
Обавезе за порезе и доприносе	8.987 KM
Пасивна временска разграничења	807.482 KM
Укупно	7.632.780 KM

Закључно са 31.12.2010. год. повучена су сва расположива средства основног и додатног кредита. У октобру је доспијела за отплату прва рата кредита у износу 46.732 СДР што је на дан отплате, по званично објављеном курсу, износило 102.844,00 KM. Разлика која је преостала на конту 4241- дио дугорочног кредита који доспјева до 12 мјесеци враћен је на konto дугорочних кредита и обрачуната је курсна разлика на плаћени дио у складу са чланом 24 став 4 Правилника о рачуноводству и ревизији. Урађен је пренос двије рате, које доспијевају у наредних 12 мјесеци, на краткорочна потраживања по званично објављеном курсу СДР на дан 31.12.2010. год. Обавезе према добављачима су углавном обавезе по фактурама које су примљене последњи дан обрачунског периода.

Обавезе за порезе и доприносе су:

- -неплаћени ПДВ на дан 31.12.2010. год. 5.910 KM,
- накнада за кориштење општекорисних функција шума 405 KM,
- противпожарна накнада 0,04% 231 KM,
- порез на добит (разлика између обрачуна и плаћених аконтација) 2.441 KM.

Салдо на пасивним временским разграничењима износи 807.482 KM а састоји се од:

- средстава суфинансирања кредита од стране Владе, одлука објављена у сл.гл.РС бр.3/04 од 12.01.2004. год. и
- средстава кофинансирања додатног кредита од стране Општина оснивача, у складу са закључком Владе РС бр.02/01-020-1024/05 од 08.09.2005. год.

Та средства се користе за покриће трошкова који су настали у пословању, а који не могу бити плаћени кредитним средствима као што су нпр. разни порези, таксе, трошкови амортизације, сервисни трошкови и комисиона провизија као и дио основице сваке фактуре (30%) за оперативне трошкове која се плати из кредитних средстава, а што је регулисано Супсидијарним споразумом и одлукама Владе. У овом периоду урађен је пренос са разграничених прихода на

приходе, по одлукама Надзорног одбора, за износ амортизације укупно 298.173 КМ, а у складу са споразумом, и дио разграничених прихода који је утрошен по основу кофинансирања фактура добављача за оперативне трошкове у укупном износу 22.952 КМ. Треба напоменути да су Општине оснивачи требали измирити своје обавезе до 31.12.2009. год, по основу кофинансирања кредита, али до датума обрачуна то су учинили СО Бијељина, СО Лопаре и ОВ Теочак.

VI – ИЗЛОЖЕНОСТ ПРЕДУЗЕЋА ЦЈЕНОВНОМ, КРЕДИТНОМ, ТРЖИШНОМ, ВАЛУТНОМ, РИЗИКУ ЛИКВИДНОСТИ И ДРУГИМ РИЗИЦИМА

Од 01.01.2010. године званично је почео пријем и депоновање чврстог комуналног отпада на регионалну санитарну депонију „Бријесница“ у Бијељини.

Надлежни општински орган одобрио је цјеновник услуга пријема и депоновања отпада на регионалну санитарну депонију. Ако узмемо у обзир чињеницу да је у прошлој 2010. години на депонију примљено око 39.000 тона отпада, а да је одобрена цијена пријема и депоновања 20 КМ/т без урачунатог ПДВ-а, простом рачуницом се долази до очекиваног прихода у 2010. години. Ако узмемо у обзир планиране трошкове пословања, долазимо до закључка да планирани остварени приход не може у потпуности покрити планиране трошкове пословања. Из тих разлога предузеће је изложено цјеновном ризику, што ће се свакако негативно одразити на пословање у наредном периоду.

С тим у вези, регионална санитарна депонија „Бриесница“ је званично пуштена у рад 01.01.2010. године, чиме је ЈП „Еко-Деп“ почео са обављањем регистроване дјелатности пријема и збрињавања чврстог комуналног отпада.

Прије почетка пуштања у рад санитарне депоније, ЈП „Еко-Деп“ је израдило документ Анализа положаја предузећа по завршетку изградње регионалне санитарне депоније, чиме је утврдило економску цијену услуга депоновања отпада од 45,00 КМ без ПДВ-а у наредне двије године. Међуопштинско вијеће је прихватило Анализу положаја са економском цијеном, али је донесен закључак да се иста не примјењује у почетној фази рада предузећа. У складу са тиме, прихваћено је прелазно рјешење, тј. да се одобри цијена депоновања која је знатно нижа од економске, с тим да се редовно врши анализа пословања предузећа, како би се установило да ли је економска цијена реално примјењива у пракси.

У складу са овим закључком Међуопштинског вијећа, вршене су редовне анализе пословања предузећа и исте су благовремено достављане Међуопштинском вијећу. Све досадашње анализе пословања су потврдиле да је економска цијена деповања отпада од 45,00 КМ без ПДВ-а у наредне двије године реална и да је неопходно да је општине оснивачи одобре, како би се иста што прије примјенила и тиме стекли предузслов за економски самоодрживо пословање предузећа.

Одобрена цијена пријема и депоновања од 20 КМ без ПДВ-а, која се примјењивала током 2010. године и количине отпада које се довозе на депонију не може обезбједити ни просту репродукцију, а самим тим не пружа могућност наставка изградње Друге фазе регионалне санитарне депоније.

Ако знамо да је завшена само Прва фаза изградње регионалне санитарне депоније, која може задовољити потребе регије за депоновањем отпада за период од око 5 година, неопходно је пронаћи изворе финансирања и наставка изградње Друге фазе санитарне депоније:

- Изградња нових санитарних хелија,

- Изградња пречистача процједних вода из отпада и
- Изградња рециклажног центра.

Да би остварили већи приход у наредној години, неопходно је повећати количине отпада који ће се примати и одлагати на регионалну депонију. Познато је да у претходном периоду отпад није довожен са цијелог подручја Општине Бијељина, а поготову није довожен из општина Челић и Теочак, мада су се све општине уговором о оснивању обавезале да довозе свој комунални отпад на регионалну санитарну депонију, што је и био главни циљ изградње санитарне депоније. Да би се ово реализовало, неопходна је активност самих општина оснивача предузећа и њихових надлежних служби из области комуналне дјелатности. Важно је напоменути да је пројектовани капацитет регионалне санитарне депоније 200 т/дневно, а планиране количине отпада које се очекују износе 150 т/дневно.

Познато је да на подручју регије постоји велики број дивљих несанитарних одлагалишта отпада. За њихово уклањање неопходна је активност еколошких и комуналних инспекција.

Из горе наведеног је видљиво да је предузеће изложено цјеновном и, условно речено, тржишном ризику, због пријема количина отпада које су мање од планираних.

Изузев поменутог ризика, предузеће је изложено и кредитном ризику, ако узмемо у обзир чињеницу да је за изградњу санитарне депоније кориштен кредит Свјетске банке и цјелокупна инвестиција је финансирана из средстава кредита и средстава кофинансирања овог кредита од стране Владе РС и општина оснивача. (износ кредитних средстава и услови дати су у дијелу В-ФИНАНСИЈСКО ПОСЛОВАЊЕ).

Имајући у виду да је кредитно задужење потписано у СДР (Спетиал Дравинг Ригхтс), промјеном курса појединих валута долази до могућности појаве валутног ризика.

Ако свему овоме додамо све израженију свјетску економску кризу, која се директно одражава на стандард грађана из регије Бијељина, присутан је ризик ликвидности, јер су грађани у све мањој могућности да измирују своје обавезе према комуналним предузећима која се баве сакупљањем и довозом отпада на депонију, што индиректно може имати утицај и на пословање предузећа и његову текућу ликвидност.

VII – ЗАКЉУЧАК

Посматрајући пословање предузећа и остваривање прихода, постоји неколико веома битних области, гдје управа и интерне контроле немају значајнијих утицаја. Те области су:

- формирање продајне цијена депоновања смећа изван тржишних услова (одобравање административне службе на основу калкулације),
- мање количине комуналног отпада од пројектованих количина.

Формирање продајне цијене се врши на основу рјешења Административне службе Скупштине општине, тако да је искључен утицај тржишта и трошкова на формирање цијена депоновања отпада, што може имати посљедице на пословање предузећа.

Из финансијског извјештаја се види да приходи остварени од обављања основне дјелатности пријема и депоновања чврстог комуналног отпада у 2010. години износе 748.354 КМ, што представља 70% укупних трошкова пословања предузећа у 2010. години, који износе: 1.068.756,00 КМ.

Са одобреном цијеном од 20 КМ/тони отпада без ПДВ-а, која се примјењивала током 2010. године не остварују се приходи за позитивно пословање предузећа.

Отклањање ових инхерентних ризика не зависи искључиво од руководства и система интерне контроле предузећа, него му је остављена могућност подношењем захтјева за нове цијене општинским органима и указивање оснивачима на посљедице пословања са губитком и евентуалне неликвидности.

ПРОГРАМ РАДА ЗА 2011. ГОДИНУ

УВОД

Проблем санитарног отпада је присутан у цијелом свијету и представља један од највећих проблема очувања животне средине, који се мора рјешавати ради опстанка живота. Посебан проблем је везан за земље у транзицији, које не предузимају одговарајуће мјере ради недостатка средстава за рјешавање проблема управљања отпадом, као и непостојање јавне свијести о неопходности рјешавања овог проблема.

Процес рјешавања проблема управљања чврстим комуналним отпадом започет на подручју већих урбаних средина у БиХ 2002. године, а у складу са Стратегијом управљања отпадом, која је урађена 2000. године за цјелокупну БиХ. Главни циљеви Стратегије су: потпуни обухват прикупљања отпада, изградња регионалних депонија, затварања и рехабилитација несанитарних и дивљих депонија. У складу са Стратегијом и њеним препорукама, Влада Републике Српске се укључила у координацију и суфинансирања изградње регионалних депонија, чиме се остварује пунија регионална сарадња сусједних општина.

Наше подручје, посебно општина Бијељина, се налази у специфичном положају ради изузетно брзог и великог пораста броја становника, што директно утиче на количне произведеног отпада. Из тог разлога проблем безбједног и нешкодљивог збрињавања чврстог комуналног отпада представља приоритет који се мора рјешити, у циљу заштите животне средине.

Закон о управљању отпадом (Службени гласник РС бр. 53/02) налаже изградњу санитарне депоније само на регионалном нивоу. Овај концепт не препушта могућност општинама да појединачно изграђују санитарне депоније за збрињавање чврстог комуналног отпада. Осим овога, важно је напоменути да ни једна општина појединачно није у могућности да својим властитим средствима финансира овакав пројекат.

Из тог разлога је Јавно предузеће Регионална депонија “Еко–Деп” из Бијељине формирано, са циљем изградње и управљања регионалном санитарном депонијом за одлагање чврстог комуналног отпада из домаћинстава са подручја регије, која обухвата општине: Бијељина, Угљевик, Лопаре, Теочак и Челић.

Изградња и управљање санитарном депонијом чија дужина трајања није испод 20 година представља дугорочан пројекат, а такође је неопходно обезбједити и висока улагања. Такође, изградња и управљање депонијом подразумјева велики број различитих активности, од којих

је неопходно поштовати одређени редослед. Из тог разлога се изградња санитарне депоније „Бријесница“ врши по фазама.

Пројекат изградње регионалне санитарне депоније “Бријесница” започет је у јуну 2006. године у оквиру Пројекта управљања чврстим отпадом у БиХ. Средства за реализацију прве фазе изградње санитарне депоније обезбијеђена су из основног и додатног кредита Свјетске банке, а кофинансирана од стране Владе РС и од стране пет општина оснивача. Вриједност укупне инвестиције прве фазе изградње санитарне депоније износи око 8 милиона КМ.

Сам процес изградње регионалне депоније одвијао се кроз пет основних фаза: *избор локације* (теренско-истраживачки поступак), *утврђивање локације* (израда просторно-урбанистичке документације) и израду услова за њено привођење намјени, *израду техничке документације* за извођење, *изградњу депоније* и на послетку *прибављање свих потребних сагласности и одобрења* од надлежних институција. Прва фаза изградње санитарне депоније обухватила је изградњу двије од укупно четири санитарне ћелије и изградњу других грађевинских објеката, те набавку специјализоване опреме и машина. На овај начин депонија „Бријесница“ је у потпуности оспособљена за санитарно збрињавање комуналног отпада у периоду 3 - 5 година.

Прва фаза изградње Регионалне депоније „Бријесница“ у потпуности је урађена у складу са директивама Европске Уније које регулишу област заштите животне средине, односно управљања чврстим комуналним отпадом. Поштујући ове принципе, ЈП „Еко-Деп“ је испунио примарни циљ који је постављен: да се спријечи даље загађивање свих сегмента животне средине: земљишта, ваздуха, површинских и подземних вода. На овај начин је директно и индиректно заштићено здравље становништва.

Основне карактеристике ефикасног система управљања отпадом обухватају цијели низ мјера за унапређење и смањење отпада на извору, одвојено сакупљање, рециклажу или друге мјере поновног добијања материјала или сировина из отпада и поуздано и еколошки одрживо коначно одлагање отпада.

Да би се постигло одрживо и ефикасно управљање отпадом, потребан је одговарајући план управљања чврстим комуналним отпадом који мора да садржи чисто техничка разматрања, ради формулисања посебних циљева и имплементације одговарајућих мјера у односу на институционалне, социјалне, финансијско-економске и техничке аспекте управљања комуналним отпадом.

Институционални аспекти се тичу расподјеле функција и одговорности и одговарају организованим структурама, поступцима, методама и институционалним капацитетима и укључивање приватног сектора.

Технички аспекти управљања комуналним чврстим отпадом су повезани са планирањем и имплементацијом одржавања система сакупљања и трансфера искориштења отпада и коначног одлагања.

Финансијски аспекти управљања чврстим комуналним отпадом се односе на буџетирање и обрачун трошкова, инвестирање капитала, повраћај и смањење трошкова на основу процјена и елабората.

Економски аспекти управљања чврстим комуналним отпадом повезани су са утицајем услуга на економске активности, исплативост система управљања чврстим комуналним отпадом, макроекономске димензије кориштења ресурса и стварање прихода.

Санитарна депонија је актуелна у свакој комбинацији и када је у употреби било који облик (мисли се на најновије савремене методе) третмана чврстог отпада. По било ком третману отпада, увијек постоји један дио отпада који се мора одлагати депоновањем.

Неконтролисана сметлишта се морају напустити уз нужну санацију. Ова област представљаће посебно дефинисање начина санације као и дефинисање прецизнијих носилаца ове веома значајне активности, као и посебне програме на нивоу сваке општине из поменуте Регије.

Све ово што смо навели захтјева изузетно познавање низа различитих појмова, прописа, поступака и активности које треба да омогуће правилно планирање, пројектовање, извођење, експлоатисање и финансирање депоније и контролу њиховог утицаја на животну средину, што је изузетно значајно код реализације овог пројекта.

Програмом су обухваћене основне активности по питању наставка реализације пројекта у 2011. години, са посебним освртом на:

1. Учествовање у унапређењу интегралног управљања чврстим комуналним отпадом на подручју регије Бијељина.
2. Успостављање самоодрживог пословања ЈП „Еко-Деп“,
3. Редовне активности у обављању основне дјелатности предузећа уз унапређење постојећег начина третмана отпада,
4. Проналажење могућности за продужетак вијека трајања регионалне санитарне депоније „Бријесница“ уз разматрање могућности увођења нових технологија у процес збрињавања чврстог комуналног отпада.

1. Унапређење интегралног управљања чврстим комуналним отпадом на подручју регије Бијељина.

На основу реалних потреба које су настале као последица модерног начина живљења, развој и имплементација система управљања чврстим отпадом постаје једна од примарних активности сваке локалне заједнице. Систем интегралног и одрживог управљања отпадом обухвата велики број институција које дјелимично или у потпуности учествују у рјешавању питања чврстог комуналног отпада.

Закон о управљању отпадом РС (Сл. Гл. РС број 53/02) дефинише обавезу и одговорност главних носилаца у систему збрињавања чврстог комуналног отпада.

Народна скупштина РС је у обавези да донесе Стратегију управљања чврстим комуналним отпадом за период од 6 година. С обзиром да до сада Стратегија управљања отпадом није донешена, од 2003. године је у примјени Стратегија управљања отпадом БиХ, која је донешена од стране ЕУ 2000. године.

У складу са Законом о управљању отпадом, Влада РС је у обавези да донесе Регионални план управљања отпадом, а јединице локалне самоуправе доносе локалне планове управљања отпадом.

Одговорност за општинско управљање чврстим отпадом је на општинама. У складу са тим општина Бијељина има израђен Локални еколошки акциони план (ЛЕАП) од 2008. године, као и План управљања отпадом у Јавном предузећу „Еко-Деп“. Овим плановима је предвиђено да ће се:

- Повећати проценат покривености подручја прикупљања отпадом,
- Повећати проценат прикупљања отпада у односу на постојеће стање,
- Постепено увођење раздвајања отпада на мјесту настанка,
- Смањење количине отпада успостављањем центра за рециклажу отпада,
- Повећати паћење нивоа загађености ваздуха, вода и земљишта постављањем мобилних еколошких лабораторија.

У складу са горе наведеним, ЈП „Еко-Деп“ је у обавези да се придржава Плана управљања отпадом, тј. да врши збрињавање чврстог комуналног отпада са територије општина оснивача, те да активно учествује у изградњи система управљања чврстим отпадом на регији Бијељина, заједно са свим осталим субјектима који партиципирају.

Остали кључни субјекти су: општинска одјељења за комуналне послове са надлежним инспекцијским службама, комунална предузећа која се баве сакупљањем и транспортом отпада на подручју 5 општина оснивача, субјекти који су регистровани за сакупљање и

рециклажу секундарних сировина, НВО који се баве питањима заштите животне средине и подизањем свијести грађана о проблемима управљања чврстим отпадом, произвођачи отпада (физичка и правна лица), медији, итд.

Без синхронизованог дејства свих поменутих субјеката, није могуће успоставити ефикасан систем управљања чврстим комуналним отпадом у регији Бијељина.

Посебну улогу у успостављању савременог система управљања чврстим комуналним отпадом има општина Бијељина заједно са осталим општинама оснивачима. Њихова активност у овој области треба да доведе до:

- Успостављања ефикасног система управљања чврстим комуналним отпадом у регији Бијељина,
- Повећања степена друштвене одговорности,
- Успостављања система раздвајања отпада појединих компоненти на мјесту њиховог настанка (примарна сепарација), чиме се количина отпада за депоновање смањује, те се смањују и трошкови депоновања,
- Успостављање услова за спровођење инвестиционих програма и других планова, кроз анализу финансијске користи од рециклабилних сировина,
- Успостављање јасног система казних мјера за произвођаче чврстог отпада у случају непридржавања законских прописа и њиховог спровођења.

2. Редовне активности у обављању основне дјелатности предузећа уз унапређење постојећег начина третмана отпада

Регионална санитарна депонија „Бријесница“ почела је са радом 01.01.2010. године. У протеклом периоду од годину дана започете су многе активности са којима треба редовно наставити и у 2011. години. Посебно тежиште треба усмјерити на рјешавање програмских задатака кроз ефикасан оперативни рад на следећим активностима:

- Завршетак радова на дјелимичној санацији несанитарне депоније, а која подразумијева дјелимично запуњавање средишњег дијела депоније чврстим комуналним отпадом а потом прекривање преосталог дијела депоније са слојем земље дебљине од 30-40 цм. Укупна површина непрекривеног дијела на старој депонији је око 17.000 м².
- Рад на побољшању организације и услова рада на депонији. Актом о процјени ризика утврђено је да сва радна мјеста спадају у групу радних мјеста са повећаним ризиком што подразумијева: кориштење личне заштитне опреме и средстава приликом рада, периодичне љекарске прегледе радника, преглед апарата и уређаја (средстава рада) који подлијежу правилнику о периодичном прегледу апарата уређаја и инсталација, контролу микро климе (мјерење концентracије прашине, пара, димова и гасова) као и придржавање

свих потребних мјера из области заштите на раду и заштите од пожара које су регулисане Законом о ЗНР и ЗОП-а.

- Рад на едукацији свих радника на депонији везано за контролу пријема отпада са становишта врсте и поријекла отпада, правилно одлагање и депоновање отпада у складу са планом депоновања, правилно руковање са средствима за рада.
- Обука радника из области ЗНР и ЗОП, набавка личних заштитних средстава и опреме као и контрола апарата за почетно гашење пожара. Од старане референта ЗНР и ЗОП и одговорних радника на депонији вршиће се стална контрола прописаних и наложених мјера из области ЗНР и ЗОП са циљем превентивног дјеловања спречавања повреда на раду, професионалних обољења и болести у вези са радом. Остварити потпуну сарадњу са овлашћеним установама из ове области и инспекцијским органима као и организацијама које се баве заштитом здравља на раду и заштитом животне околине.
- Рад на изради плана запуњавања санитарних ћелија са отпадом који ће садржати распоред секција по хоризонталним и вертикалним равнима, запремину сваке секције, план прекривања отпада са инертним материјалом, количине инертног материјала, план израде интерних саобраћајница на самој ћелији са врстом и количином потребног материјала.
- Редовна прекривка депонованог отпада инертним материјалом у складу са Планом депоновања отпада.
- Редовно одражавање и израда интерних саобраћајница у санитарној ћелији у складу са планом депоновања.
- Редовно одржавање прилазне саобраћајнице у смислу гредерисања, насипања, разгртања и ваљања подлоге пута, као и одржавања интерне саобраћајнице и кругу депоније (чишћење прање и посипање са абразивним средствима у току зимског периода).
- Мониторинг квалитета ваздуха, процједних вода, оборинских и подземних вода, а све у складу са еколошком дозволом и осталим прописима из области заштите животне средине.
- Редовно одржавање средстава рада подразумијева редовне периодичне прегледе. За редовне прегледе средстава рада задужени су радници који рукују тим средствима, а они се састоје од визуеланог прегледа исправности средстава рада, његово прање и подмазивање. Периодичне прегледе и ванредне интервенције на средствима рада вршит ће овлаштене установе.
- Одржавање круга депоније подразумијева редовно кошење траве, сјеча младог растиња унутар и ван оgrade, заливање засада дрвећа зеленог појаса, довоз и планирање слоја хумуса на површинама око улазне зоне и интерне саобраћајнице са засијавањем истих

травом, редовно поливање прилазаних и интерних саобраћајница у љетњем периоду у циљу спречавања појаве прашине,

- Уређење простора који је предвиђен за израду друге и треће фазе санитарне депоније. Ово уређење се односи на уређене земљишта у циљу његовог лакшег одржавања самим тим спречавања раста корова и амброзије.
- Ископ бунара за техничку воду, набавка и уградња потребне опреме за кориштење техничке воде (пумпа за воду, резервоар за воду и потребне цијеви са спојницама и вентилима).
- Модификација система за прање пнеуматика са набавком и уградњом потребне опреме за рад система са кориштењем чисте, односно техничке воде.
- Дератизација, дезинфекција и дезинсекција круга депоније, радних и помоћних просторија у постојећим објектима по потреби континуирано у току читаве године.

3. Успостављање самоодрживог пословања ЈП „Еко-Деп“

Санитарне депоније комуналног отпада су сложени објекти, састављени из низа функционалних дијелова и технолошких цјелина, а специфичност им је да тек током кориштења попримају свој коначни облик. Уз то, депоније имају потенцијално дуготрајан утицај на животну средину, те се након завршетка кориштења затварају посебним поступцима и потом се њихов утицај на животну средину прати дуги низ година.

Све то указује да се ради о специфичним пројектима, који имају значајне трошкове не само у периоду изградње, већ и током експлоатације, па и након престанка њиховог кориштења.

Како би се успоставила савремена депонија комуналног отпада, потребна су значајна улагања за припрему изградње (за истражне радове, пројектну документацију, добијање локације и прибављање дозвола) који могу трајати и више година, а затим и за саму изградњу депонија и пратећих "заштитних" система, те за инфраструктурне прикључке и за набавку потребне опреме и механизације. Ове активности је предузеће ЈП „Еко-Деп“ извршио врло ефикасно у кратком року, тако да је Прва фаза изградње санитарне депоније успјешно завршена.

Током самог рада депоније, такође се јављају значајни "текући" трошкови, који обухватају трошкове запослених, одржавања постројења и опреме, погонске трошкове и трошкове материјала, итд.

На крају вијека депоније јављају се нови трошкови затварања објекта (прекривање, рекултивација, санација животне средине), трошкови демонтаже пратећих садржаја, уређења

окружења депоније и његовог уклапања у окружење, те затим и дугогодишњи трошкови праћења стања на локацији и у њеном непосредном окружењу (трошкови мониторинга након затварања депоније).

При томе се једино током рада депоније јављају и одређени континуирани приходи од обављања основне дјелатности, који морају осигурати довољно средстава за покриће и претходно насталих трошкова изградње депоније и "текућих" трошкова и будућих трошкова затварања депоније и мониторинга након њеног затварања.

Без уравнотежења новчаних токова (трошкова и прихода) није могуће говорити о одрживом управљању депонијама комуналног отпада, будући да недостатак новчаних средстава у било којој фази развоја депоније може довести нпр. до непримјерених техничких рјешења, смањивања сигурности рада на депонији и/или повећавања негативних уицаја депоније на животну средину. С друге стране непримјерена наплата кориштења депоније (којом се ствара додатна зарада) може изазвати кориснике ове комуналне услуге на другачија, па и непримјерена рјешења збрињавања отпада.

Због наведеног, проблему финансирања депонија комуналног отпада потребно је приступити још током припремних радова, када је потребно:

- доказати оправданост успостављања савремене депоније комуналног отпада на неком подручју (нпр. варијантама могућих рјешења управљања отпадом, анализом више локација за изградњу депоније, анализом редоследа санације постојећих и отварања нових санитарних депонија и сл.),
- одредити све могуће трошкове и приходе од изградње депоније (за изабрано рјешење),
- израдити финансијски план инвестиције (од изградње до затварања депоније),
- утврдити могуће начине финансирања инвестиције (прибављања потребних средстава),
- изабрати модел финансирања инвестиције (који је најпримјеренији и економским и организацијским могућностима локалне заједнице).

Оправданост планиране изградње регионалне санитарне депоније, те њено проширење и санација, оцјењује се на основу темељне анализе њене укупне друштвене оправданости. Увијек се тражи рјешење које је друштвено најоправданије између више могућих рјешења.

У начелу, санитарне депоније чврстог комуналног отпада спадају у комуналну инфраструктуру и нису класични „привредни објекти“. У том смислу немају производну функцију и функцију остваривања профита, те као такви ови објекти не би требало да буду интересантни приватном капиталу. Међутим, у случајевима када се на некој локацији може појавити „положајна рента“ за власника локације (довољно простора, близина извора отпада, мали утицај на животну средину) или када се на неком подручју може постићи монополски положај у систему управљања отпадом и приватни капитал може бити врло заинтересован за таква улагања.

Да би се на квалитетан и економски одржив начин успоставило функционисање предузећа у наредном периоду, неопходно је урадити квалитетан финансијски план за ЈП „Еко-Деп“. Израда финансијског плана за успостављање савремене депоније комуналног отпада има вишеструку сврху:

- осигурава предузећу увид у очекиване новчане токове, током вијека трајања санитарне депоније и даје му реалнију могућност планирања трошкова,
- омогућава предузећу одређивање цијене коштања депонијског простора,
- омогућава будуће праћење финансирања инвестиције, стимулације могућих варијантних рјешења финансирања, те анализе ризика у имплементацији инвестиције.

У принципу, кључни елемент плана је одређивање потребне висине наплате за одлагање комуналног отпада на санитарној депонији, којом се покривају сви трошкови изградње, рада и затварања санитарне депоније. Приходима од ове наплате потребно је осигурати враћање уложених средстава у изградњу депоније, затим све редовне годишње трошкове рада, те резервна средства за потребе ванредних мјера и посебно за потребе затварања санитарне депоније и рекултивације локације, те за накнадно трајање обавезног мониторинга и могућих накнадних интервенција према животној средини.

Према томе, власништво, управљање и финансирање изградње санитарних депонија чврстог комуналног отпада у начелу (а према законским прописима) је брига локалне управе. У складу са тиме, регионална санитарна депонија у Бијељини је власништво општина оснивача, сразмјерно у учешћу у оснивачком капиталу: Бијељина 67%, Угљевик 10%, Лопаре 10%, Челић 8% и Теочак 5%.

Треба имати у виду чињеницу да се сједиште фирме и сама локација регионалне санитарне депоније налазе на подручју општине Бијељина, у чијој је надлежности и одређивање цијена комуналних услуга (уз сагласност Међуопштинског вијећа).

С тим у вези, регионална санитарна депонија „Бриесница“ је званично пуштена у рад 01.01.2010. године, чиме је ЈП „Еко-Деп“ почео са обављањем регистроване дјелатности пријема и збрињавања чврстог комуналног отпада.

Прије почетка пуштања у рад санитарне депоније, ЈП „Еко-Деп“ је израдило документ Анализа положаја предузећа по завршетку изградње регионалне санитарне депоније, чиме је утврдило економску цијену услуга депоновања отпада од 45,00 КМ без ПДВ-а у наредне двије године. Међуопштинско вијеће је прихватило Анализу положаја са економском цијеном, али је донесен закључак да се иста не примјењује у почетној фази рада предузећа. У складу са тиме, прихваћено је прелазно рјешење, тј. да се одобри цијена депоновања која је знатно нижа од економске, с тим да се редовно врши анализа пословања предузећа, како би се установило да ли је економска цијена реално примјењива у пракси.

У складу са овим закључком Међуопштинског вијећа, вршене су редовне анализе пословања предузећа и исте су благовремено достављале Међуопштинском вијећу. Све досадашње анализе пословања су потврдиле да је економска цијена деповања отпада од 45,00 КМ без ПДВ-а у наредне двије године реална и да је неопходно да је општине оснивачи одобре, како би се иста што прије примјенила и тиме стекли предуслов за економски самоодрживо пословање предузећа.

Непримјене економске цијене стварају велике ризике у пословању. Ако узмемо у обзир остварене трошкове у пословању током прошле године и заprimљене количине отпада на депонији „Бријесница“, односно остварени приход на основу одобрене цијене у протеклом периоду, долазимо до закључка да остварени приход не може да покрије трошкове пословања предузећа. Из тих разлога, преузеће је изложено великом цјеновном ризику, који је неопходно што прије отклонити.

4. Проналажење могућности за продужетак вијека трајања регионалне санитарне депоније „Бријесница“ уз разматрање могућности увођења нових технологија у процес збрињавања чврстог комуналног отпада

Пројекат изградње регионалне санитарне депоније у Бијељини дефинисао је изградњу депоније у више фаза. Прва фаза изградње депоније завршена је у новембру 2009. године. Завршетком ове фазе, депонија је почела са радом.

Менаџмент предузећа је у протеклом периоду интензивно радио на изналажењу могућности наставка пројекта са циљем продужења вијека трајања регионалне санитарне депоније. Ово је првенствено рађено кроз сагледавање техничких и финансијских могућности изградње постројења за сепарацију отпада на депонији „Бријесница“. У ту сврху ангажована је стручни консултант, који је израдио Елаборат о оправданости изградње постројења за сепарацију отпада на депонији „Бријесница“, којим је констатовано следеће:

„Инсталирање постројења за сепарацију је неопходна инвестиција која ће служити бољем управљању отпадом, заштити животне средине и дугорочно гледано економски сигуно исплативом пројекту;

Предуслови који се морају створити да би се постројење за сепарацију инсталирало на регионалној депонији Бријесница у Бијељини и припадало предузећу ЈП „Еко-Деп“ је доношење законске и подзаконске регулативе која ће осигурати да је амбалажни отпад власништво поменутог предузећа и да су цене депоновања подигну на економски ниво.

У случају да законска регулатива nebude одређена на тај начин поменутој инвестицији се може приступити у два случаја:

- Да се предузећу ЈП „Еко-Деп“ обезбеди концесија на рециклажни отпад у региону, или

- Да инвестицији заједно приступе сви учесници у управљању отпадом, а то су Град, компанија која скупља отпад у граду и регионална депонија.

Ако наведени услови нису испоштовани постоји велики ризик да након изградње постројења, а с друге стране доношењем очекиваних законских регулатива ЈП „Еко-Деп“ остане без сировине за сепарацију. Та би сировина могла бити сепарисана примарно или на неки други начин и тако би инвестиција била нерентабилна.“

У складу са овим закључком, изградња постројења за сепарацију отпада на депонији „Бријесница“ представља једну од реалних потреба у овом временском тренутку. Имајући у виду чињеницу да комунална предузећа која се баве сакупљањем отпада, у складу са одлуком Владе РС, враћају на управљање локалним заједницама од 01.01.2011. године, стварају се предуслови да се успостави јединствен систем управљања отпадом на локалном нивоу, од прикупљања и превоза, до депоновања отпада, што даје гаранцију да ће се сав отпад са регије искључиво довозити и одлагати на санитарну депонију. Ово представља један од битних предуслова за ефикасно функционисање постројења за сепарацију отпада.

Овоме треба додати чињеницу да најновије Директиве ЕУ, које се односе на управљање чврстим комуналним отпадом, иду у правцу да све земље чланице ЕУ или земље које иду ка ЕУ имају обавезу да у наредном период врше рециклажу отпада, и то у веома значајном проценту од 70 до 80% укупних количина отпада.

Да би се продужио вијек трајања, неопходно је приступити наставку изградње следеће фазе депоније. Основни предуслов за овај корак је изналажење финансијских средстава, имајући у виду чињеницу да нису обезбјеђена средства за наставак изградње друге фазе, а **остварени приходи на основу обављања основне дјелатности предузећа не обезбјеђују могућност издавања средстава за наставак инвестиције.**

Менаџменту предузећа остаје обавеза да заједно са локалном заједницом ради на изналажењу могућности за обезбјеђење повољних финансијских средстава за наставак пројекта.

Зависно од привредне снаге локалне управе и/или зависно од стања на тржишту капитала, као и од ризика подухвата те зависно од модела сарадње, државне и локалне управе и приватног капитала, произилазе варијанте начина финансирања пројекта. У свијету се најчешће примјењују следећи модели:

- финансирање властитим средствима у пуном износу,
- дјелимично финансирање властитим средствима и дијелом кредитним средствима,
- дјелимично финансирање властитим средствима, кредитним средствима, донацијама и државним подстицајима,
- финансирање кредитним средствима у пуном износу,
- заједничко финансирање властитим средствима приватног капитала и локалне управе.

У једном од наведених модела треба тражити рјешење за наставак пројекта, као и дефинисање будућих праваца пројекта кроз разматрање могућности увођења модернијих технологија за третман отпада, које су се већ почеле примјењивати у савременом свијету, а у складу су са позитивним законским прописима Босне и Херцеговине, Републике Српске и директивама ЕУ које се односе на ову област.

С поштовањем,

Директор ЈП „Еко-Деп“

Драгиша Марјановић

Начелник општине Бијељина прихватио је ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ ЈП „ЕКО-ДЕП“ ЗА 2010. ГОДИНУ СА ПРОГРАМОМ РАДА ЗА 2011. ГОДИНУ, те је прослеђује Скупштини општине на разматрање и усвајање.

**НАЧЕЛНИК
ОПШТИНЕ БИЈЕЉИНА**

**JP Regionalna deponija
„Eko-Dep“, Bijeljina**

**SKUPŠTINA PREDUZEĆA
ČETVRTA REDOVNA SJEDNICA**

Broj: 06-04/11

Bijeljina, 29.03.2011.godine

Na osnovu člana 20. tačka 4. Statuta JP „Eko-Dep“ Bijeljina, Skupština preduzeća na svojoj četvrtoj redovnoj sjednici održanoj 29.03.2011.godine donosi

ODLUKU

**o usvajanju godišnjeg Izvještaja o poslovanju za period 01.01.-31.12.2010. godine JP
„Eko-Dep“ Bijeljina**

I

Usvaja se godišnji Izvještaj o poslovanju za period 01.01.-31.12.2010. godine JP „Eko-Dep“ Bijeljina.

II

Sastavni dio ove Odluke je godišnji Izvještaj o poslovanju.

III

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Predsjednik Skupštine

Mihailo Nestorović
Mihailo Nestorović

**JP Regionalna deponija
„Eko-Dep“ Bijeljina**

**NADZORNI ODBOR
ŠESTA REDOVNA SJEDNICA**

**Broj:07-06/11
Bijeljina, 24.02.2011.god.**

Na osnovu člana 50. Statuta JP „Eko-Dep“ Bijeljina, Nadzorni odbor JP „Eko-Dep“ Bijeljina na svojoj šestoj redovnoj sjednici održanoj dana 24.02.2011. godine, donosi

**ODLUKU
O USVAJANJU GODIŠNJEG PROGRAMA RADA JP „EKO-DEP“ ZA 2011 GODINU**

I

Usvaja se godišnji Program rada JP „Eko-Dep“ za 2011 godinu.

II

Sastavni dio ove Odluke je godišnji Program rada JP „Eko-Dep“ za 2011 godinu.

III

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Predsjednik Nadzornog odbora

Duško Milovanović